

KURIKULUM PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ (PLÁNOVÁNÍ VZDĚLÁVACÍ PRÁCE)

Zora Syslová

POŽADAVKY NA ZAKONČENÍ

- Vytvoření krátkodobého projektu třídního vzdělávacího programu
- Prezentace na semináři

Kritéria pro hodnocení projektu:

- Stanovení cílů (provázanost kompetencí = dílčích cílů = činností = očekávaných výstupů), operacionalizace dílčích cílů (Bloomova taxonomie)
- Propojení obsahu (tématu, námětu) se vzdělávacími cíli
- Promyšlenost částečně řízených činností (zastoupení všech typů inteligencí, vhodnost zadání pro děti, naplnění všech zásad = samostatnost, tvořivost a spolupráce dětí)
- **Odborná terminologie při prezentaci**

Termín odevzdání sebereflexe do 30. 4. 2014

ZAKONČENÍ PŘEDMĚTU (PPP3)

- Kolokvium proběhne formou skupinového rozhovoru na základě videonahrávky. Budou hodnoceny teoretické znalosti strategie řízení třídy, sebereflexe vlastní vzdělávací práce.

ÚKOLY NA PRAXI

Studenti pracující v mateřské škole:

- Realizace celého projektu (KPV2), pořízení videonahrávky (nutný souhlas rodičů) a jeho hodnocení (výsledky vzdělávání + sebereflexe)

Studenti, kteří nepracují v mateřské škole:

- **1. část praxe**
- Konzultace s cvičnou/vybranou učitelkou o možnostech realizace části vlastního projektu v dalším termínu praxe, dohoda o možnosti videonahrávky (souhlas rodičů dětí)
- **2. část praxe**
- Realizace dohodnuté části projektu
- Videonahrávka práce studentky
- Rozbor videonahrávky (sebereflexe)

Termín odevzdání sebereflexe do 30. 4. 2014

OBSAH

1. Vymezení vztahu mezi cíli a obsahem.
2. Projektování TVP – krátkodobého plánu
3. Realizace vzdělávání (současné přístupy)
4. Hodnocení projektu
5. Prezentace projektů

- BURDÍKOVÁ, L., KREJČOVÁ, V. Jedna z cest, jak si vytvořit nové kurikulum pro svoji mateřskou školu (2. část). In BURIÁNOVÁ, J., JAKOUBKOVÁ, V., NÁDVORNÍKOVÁ, H. *Vedení mateřské školy, koncepce rozvoje školy a její realizace*. Praha: RAABE, 2002, s.18-22.
- BURKOVIČOVÁ, R. *Pedagogické projektování a prezentace pedagogického projektu v učitelství pro mateřské školy*. Ostrava : Ostravská univerzita, 2008, s. 54. ISBN 978-80-7368-538-6
- HAVLÍNOVÁ, M., VENCÁLKOVÁ, E. a kol. *Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole (aktualizovaný program)*. Praha : Portál, 2006. ISBN 80-7376-061-5
- HORKÁ, H., SYSLOVÁ, Z. *Studie z předškolní pedagogiky*. Brno : PdF MU, 2011.
- KOVALIKOVÁ, S. *Integrovaná tematická výuka*. Kroměříž : Spirála, 1995. ISBN 8-901873
- PASCH, M. a kol. *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*. Praha : Portál, 1998. ISBN 80-7178-127-4
- Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Věstník MŠMT, sešit 2, Ročník LXI, únor 2005.
- SMOLÍKOVÁ, K. *Manuál k přípravě školního (třídního) vzdělávacího programu mateřské školy*. Praha : VÚP, 2005. ISBN 80-87000-01-3
- SMOLÍKOVÁ, K. *Praktický průvodce třídním vzdělávacím programem MŠ*. Praha : VÚP, 2006. ISBN 80-87000-04-8
- SYSLOVÁ, Z. *Školní vzdělávací programy a evaluace v mateřské škole*. [CD ROM] Praha : Verlag Dashofer, 2007. ISSN 1802-4130
- ŠKODA, J., DOULÍK, P. *Psychodidaktika*. Praha : Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3341-8

1. POŽADAVKY RVP PV NA STANOVENÍ OBSAHU

*Soubor klíčových **kompetencí** nabízí pedagogům poměrně jasnou představu, kam směřovat, oč usilovat. Slouží především k vymezení odpovídajícího **vzdělávacího obsahu** jako prostředku k jejich vytváření.*

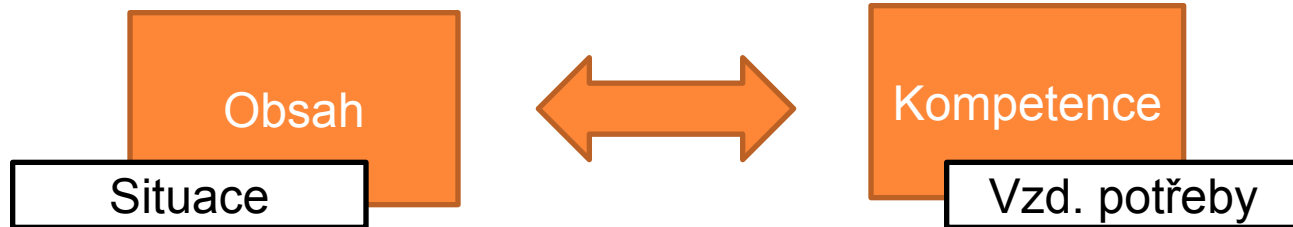
Obsah

Kompetence

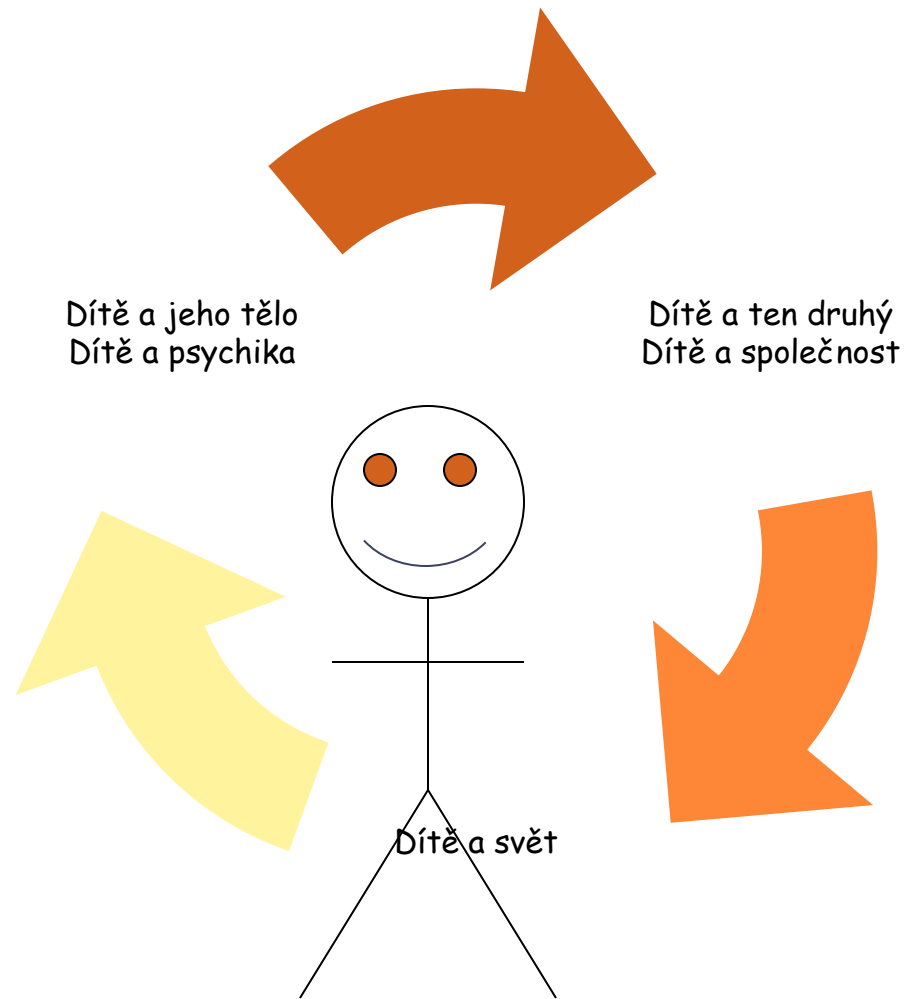
INTEGROVANÝ PŘÍSTUP

Je třeba uplatňovat integrovaný přístup. Vzdělávání by mělo probíhat na základě integrovaných bloků, které nerozlišují „vzdělávací oblasti“ či „složky“, ale které nabízejí dítěti vzdělávací obsah v přirozených souvislostech, vazbách a vztazích. Znamená to smysluplné propojování všeho, co bývalo uměle členěno do „výchovných složek“ .

RVP PV, s. 8

HOLISTICKÉ POJETÍ

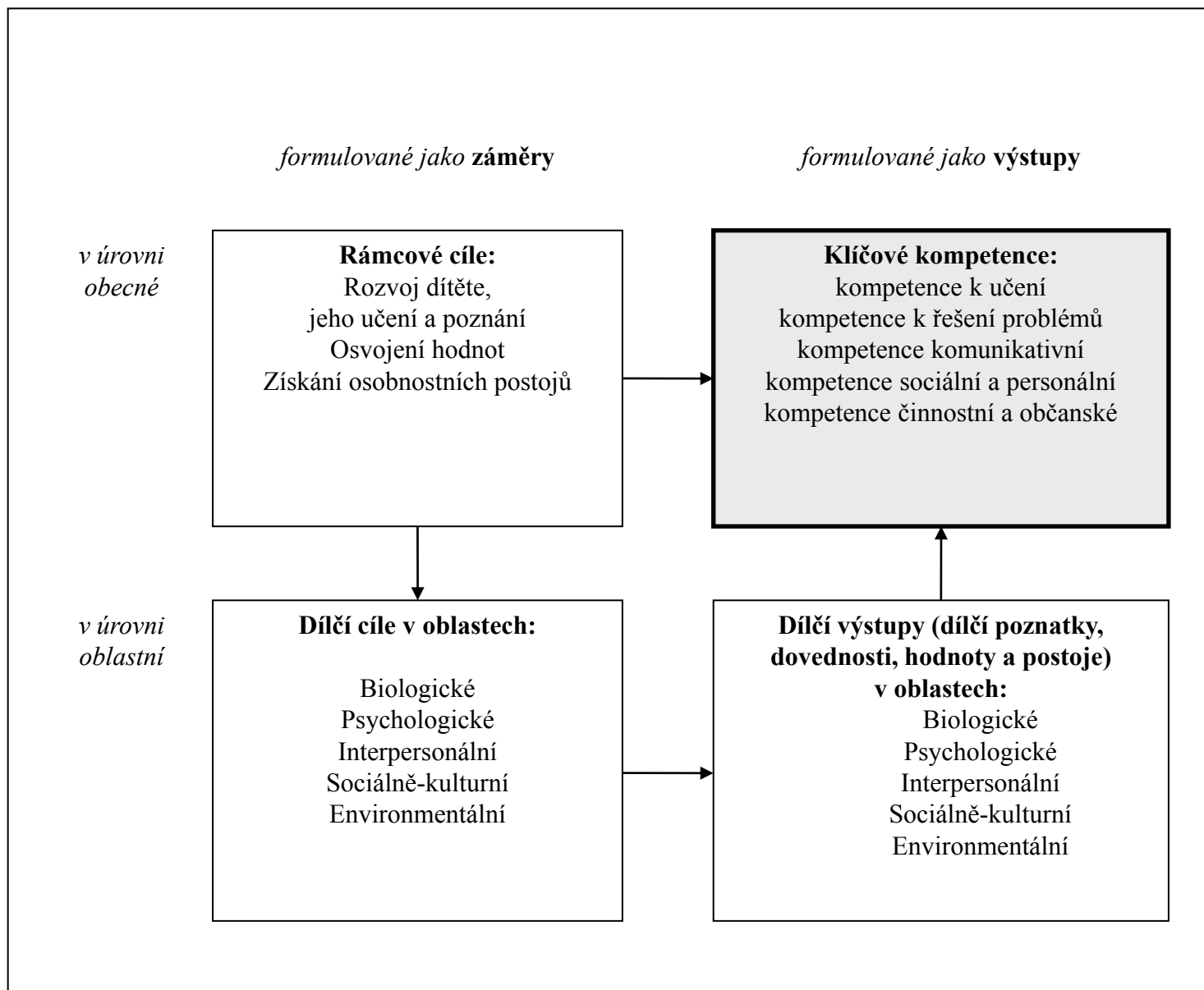

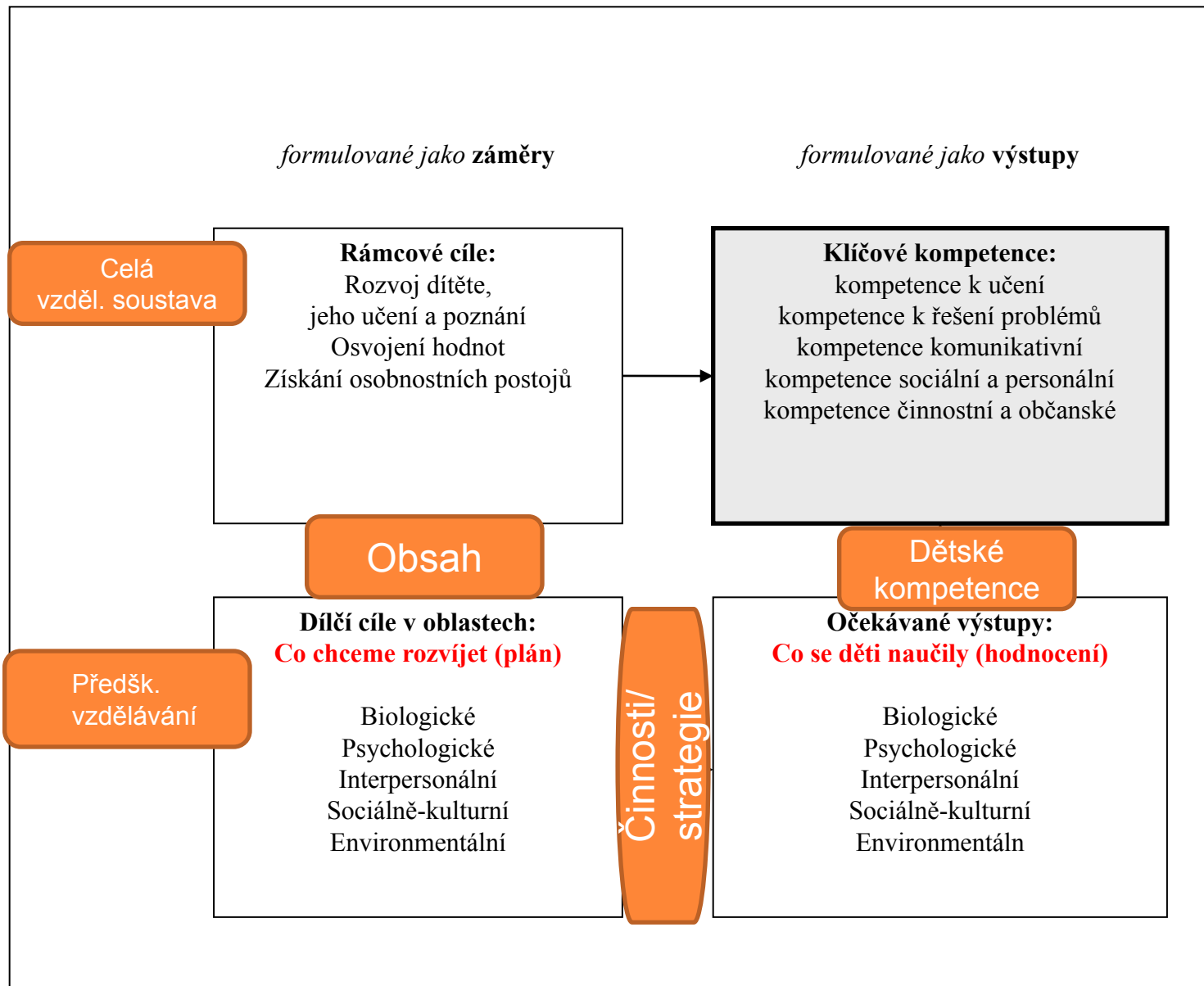
Osobnost dítěte: bio – psycho - sociální jednotka

Cílové kategorie jsou těsně provázané a vzájemně spolu korespondují (viz schéma *System vzdelávacích cílů*). Tento systém by měl být funkční. Ukazuje, že vědomé a systematické *sledování a naplňování stanovených záměrů* v běžné každodenní praxi by mělo spolehlivě vést k *dosahování výstupů*.

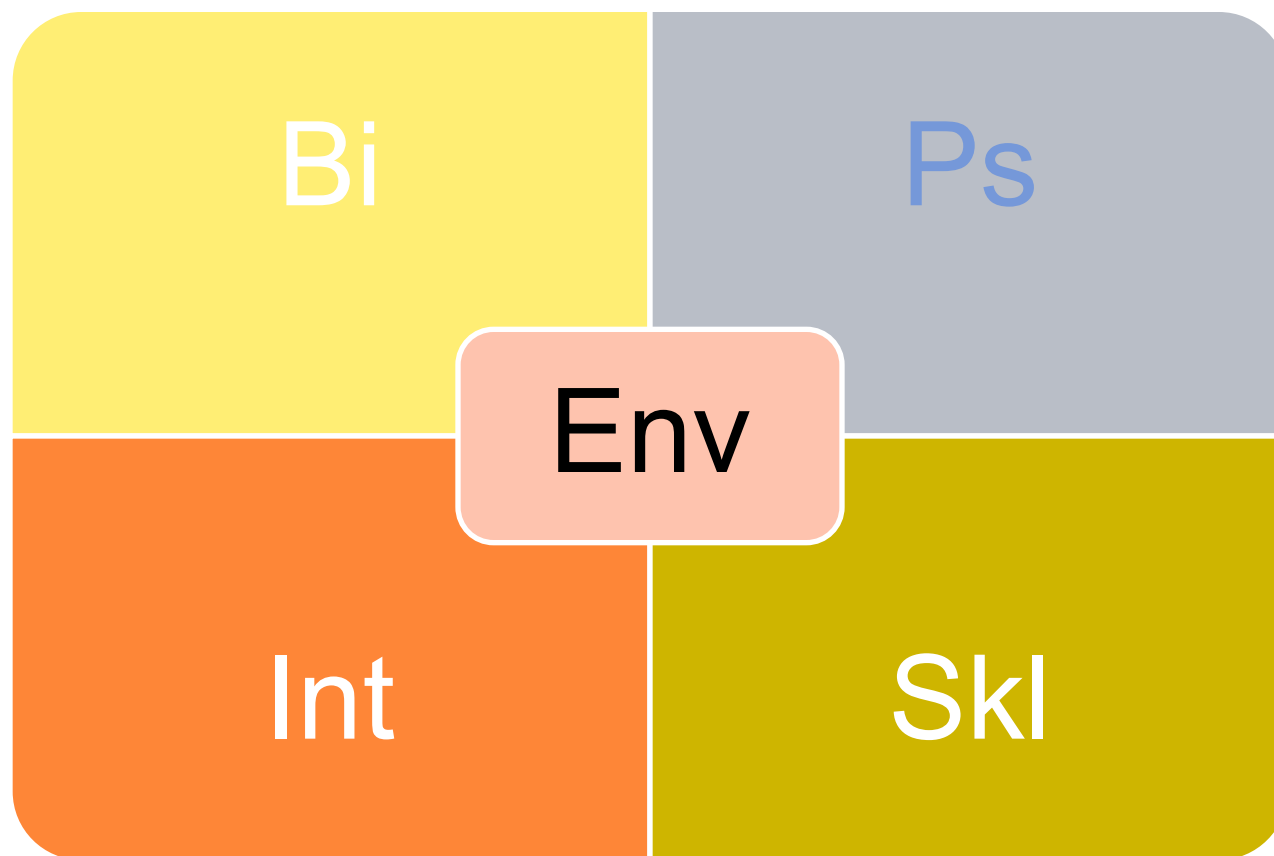
Kompetence podpory zdraví u dítěte na konci předškolního období - cílová kompetence dítěte ke klíčové kompetenci 3:

3 / 5 K PROBLÉMŮM PŘÍSTUPUJE AKTIVNĚ, ORGANIZUJE SVÉ ČINNOSTI, NEČEKÁ, ŽE JEHO PROBLÉMY BUDE ŘEŠIT NĚKDO JINÝ.

Jednotlivé dílčí cíle vzdělávání		Ukazatele dosaženého vzdělání
II.3	▶ Mít a hájit svůj názor.	▶ Obhájí svůj názor adekvátní formou. ▶ Nebojí se říci svůj názor.
III.2	❖ Dodržovat základní společenské normy komunikace.	❖ Domlouvá se, vyjednává. ❖ Mluví srozumitelně, přiměřeně hlasitě... ❖ Navazuje správnou formou kontakt s vrstevníky i s dospělými (oslovení, tykáni, vykání...). ❖ Neskáče do řeči, nechá domluvit. ❖ Oslovuje děti jejich křestním jménem. ❖ Pozdraví, rozloučí se. ❖ Při mluvení se netočí zády. ❖ Slušně požádá, poprosí, poděkuje.
III.3	❖ Chtít spolupracovat ve skupině a se skupinou.	❖ Neprosazuje se na úkor druhého. ❖ Umí přijmout úkol. ❖ Vytvoří snahu o dokončení společného úkolu.
V.4	■ Aktivně hledat řešení.	■ Odpadky po jiných uklízí takovým způsobem, aby neohrozilo svoje zdraví. ■ Upozorňuje dospělého na škodlivé chování a radí se s ním o možné nápravě ■ V různých situacích nabízí (vymýšlí) více řešení, diskutuje o nich. ■ Všímá si nepořádku kolem sebe

TYP ČINNOSTÍ

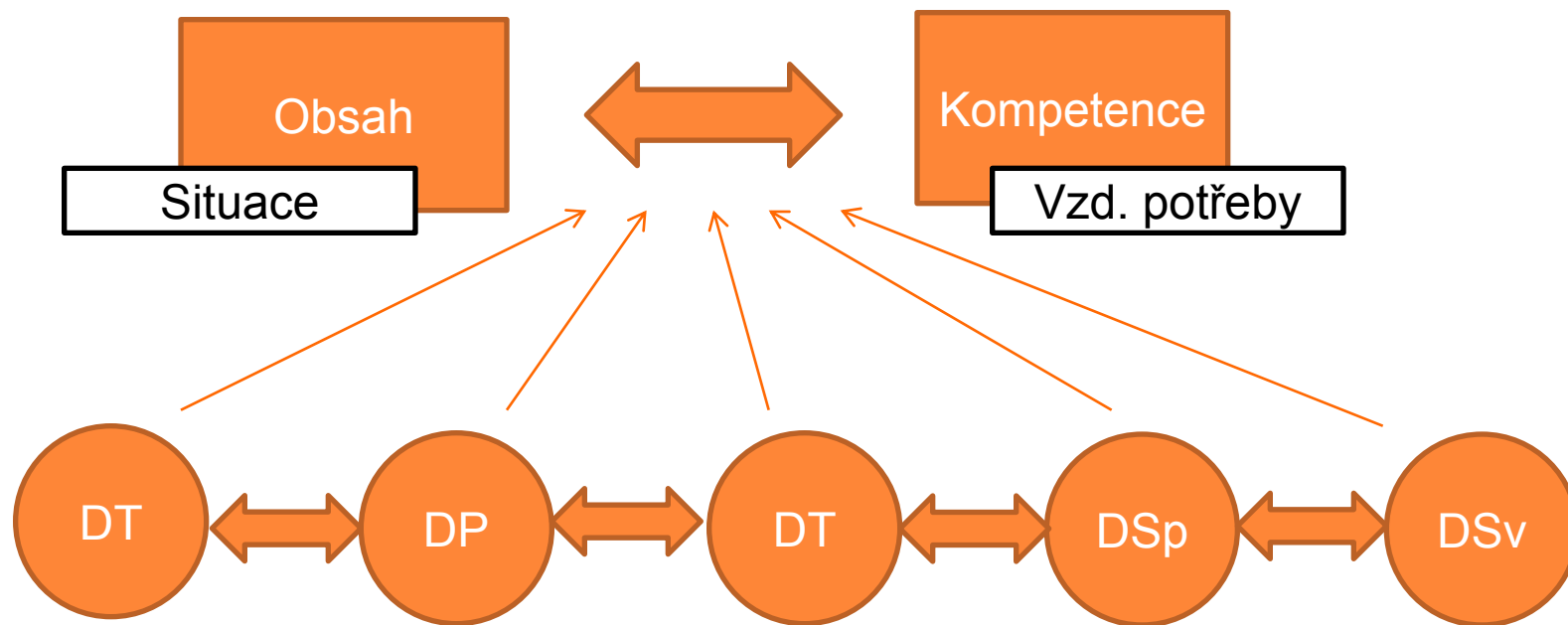

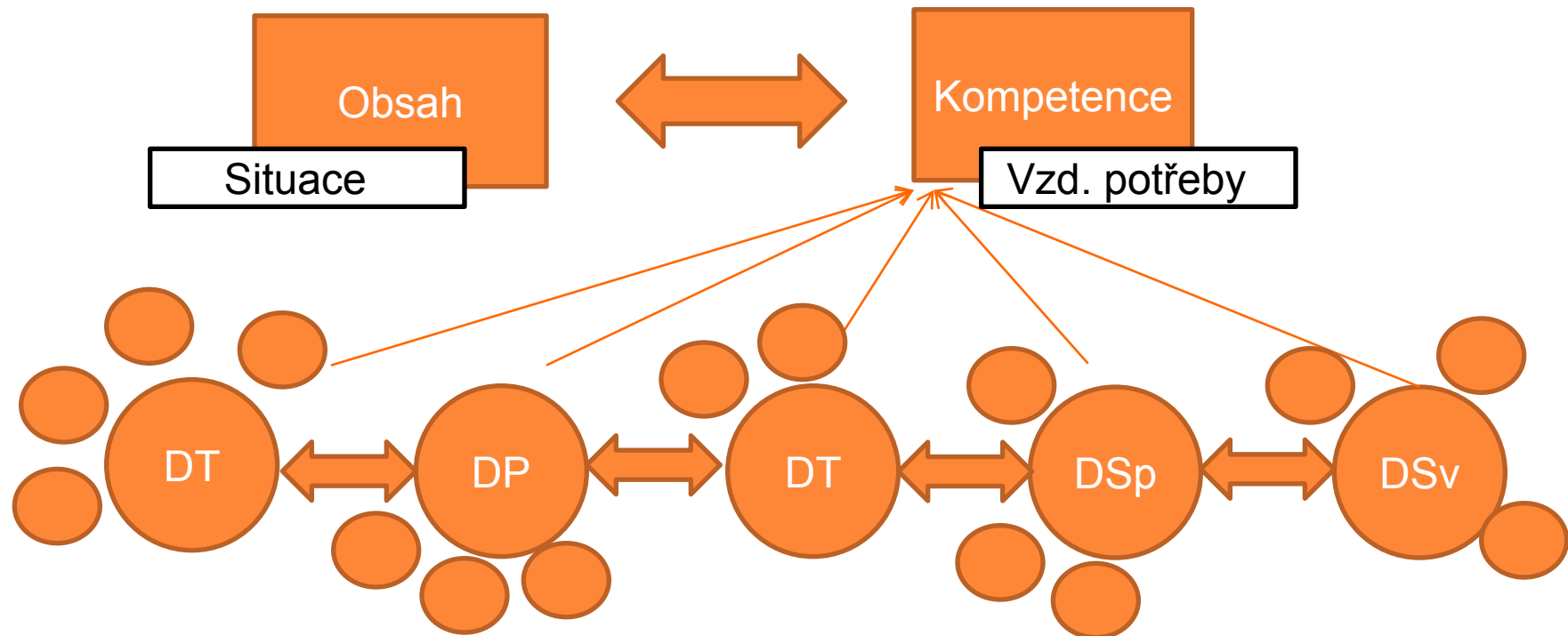

2. PROJEKTOVÁNÍ TVP (KRÁTKODOBÉHO PLÁNU)

- Kde jsme nyní? (analýza – vzd. potřeb, zájmů, situací ...)
- Kde bychom chtěli být? Kam směřujeme? (stanovení cílů)

BLOOMOVA TAXONOMIE CÍLŮ

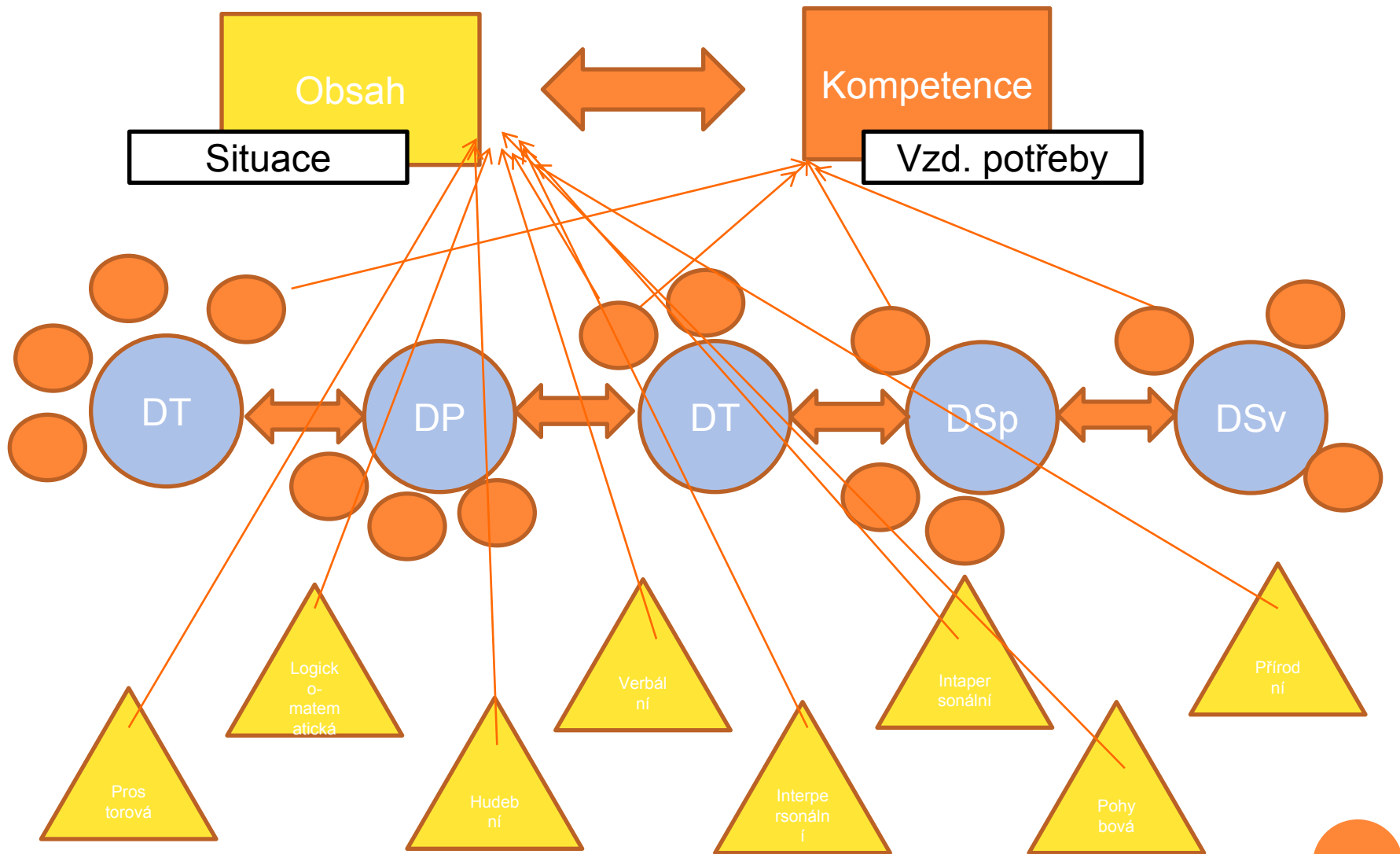
- **Znalost** (zapamatování, reprodukce)
- **Porozumění** (vysvětlení vlastními slovy)
- **Aplikace** (vybavení a použití)
- **Analýza** (složitější myšlení při aplikaci v neznámých situacích)
- **Syntéza** (vytváření originálních výkonů či výrobků)
- **Hodnotící posouzení** (obhajoba svých rozhodnutí, posuzování možností)

PROJEKTOVÁNÍ - POKRAČOVÁNÍ

- Kde jsme nyní? (analýza)
- Kde bychom chtěli být? Kam směřujeme? (stanovení cílů)
- Jak se tam dostaneme? (stanovení strategií, metod a prostředků, které nás k cíli dovedou)

AKTIVIZUJÍCÍ METODY

- Diskusní
- Situační
- Inscenační
- Didaktické
- Specifické

PYRAMIDA UČENÍ (SHAPIRO, 1992)

1. Přednášky (5%)
2. Čtení (10%)
3. Audiovizuální metody (20%)
4. Demonstrace (30%)
5. Diskuse ve skupinách (50%)
6. Praktické cvičení (70%)
7. Vyučování ostatních (90%)

ORGANIZAČNÍ FORMY

- Individuální
- Skupinová
- Hromadná

(spontánní – řízené – částečně řízené)

Zásady částečně řízených činností:

- Děti pracují samostatně, bez vedení učitelkou
- Činnost je založená na spolupráci dětí
- Činnost nemá předem daný postup (děti samy volí, jak budou postupovat)

3. PŘÍSTUPY K PŘEDŠKOLNÍMU VZDĚLÁVÁNÍ

- **Formální vzdělávání**

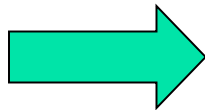
(úzce, do hloubky zaměřené vzdělávání přes řízené činnosti = projektování)

- **Neformální vzdělávání**

- napodobováním (učitelka jako vzor a „tvůrce“ sebepojetí dítěte – interakce s dítětem)

- organizace řízených činností (metody a formy práce), propojení všech vzdělávacích oblastí

- organizace dne (možnost spontánních aktivit, stravování, odpočinek...)

KOMPETENCE

Jaké jsou současné přístupy ke vzdělávání?

BRAINSTORMING

Co se vám vybaví pod pojmem konstruktivismus?

TRANSMISE VERSUS KONSTRUKCE

Transmisivní pedagogika klade důraz na fakta a jejich zapamatování.

Konstruktivistická pedagogika považuje za nejdůležitější porozumění.

Konstruktivističtí učitelé umožňují žákům, aby nové věci objevili sami.

KONSTRUKTIVISTICKÉ PŘÍSTUPY

- Kognitivní konstrukce (J. Piaget)

- Sociální konstrukce (L. Vygotskij)

NOVÉ PŘÍSTUPY KE VZDĚLÁVÁNÍ

Transmise

- **Žák** je ten, kdo nic **neví** a do školy přichází proto, aby se všemu naučil.
- **Učitel** je **garant pravdy** a je ve škole proto, aby žáka naučil všemu, co neví.
- **Žákovo poznání** se tvoří postupným **kladením poznatků** na sebe.

Konstruktivismus

- **Žák ví**, a do školy přichází proto, aby přemýšlel nad tím, co ví, aby **rozvíjel své poznání**.
  - **Učitel jako garant metody** zajišťuje, aby každý žák mohl dosáhnout co možno nejvyšší úrovně rozvoje.
  - **Žákovo poznání** se tvoří jako **jeho subjektivní schémata**, poznávací struktury, které se v procesu učení mění a obohacují.
-

KONSTRUKTIVISMUS

- Konstruktivistický přístup ke vzdělávání zdůrazňuje potřebu využití metod založených na **aktivizaci a spolupráci** dětí tj. metod, které dítě stimuluje, aby své znalosti získávalo aktivní činností a komunikací, nikoli aby je pasivně přijímalo.
- Konstruktivistický přístup vychází z teze, že poznání je založeno na složitém konstrukčním procesu, ve kterém výběr a interpretace podnětů závisí na **předchozí žákově zkušenosti a výsledky tohoto procesu jsou subjektivní.**

DĚTSKÉ PREKONCEPTY

- Dítě má vlastní obraz o světě, ostatních lidech i sobě samém (konstruuje na základě individuálních zkušeností, které postupně nabývá).
- Na vše se dívá optikou tzv. **naivních teorií (prekonceptů)**.
- Děti navzájem porovnávají vlastní prekoncepty zjišťují, že ostatní se na stejnou věc mohou dívat jinak → přijmou jejich prekoncepty a rekonstruují vlastní → nebo nepřijmou
pokud se jim vlastní prekoncepty v sociální interakci potvrdí, setrvají u svých koncepcí.

Proti předávání hotových poznatků žákům vystoupil již v sedmdesátých letech pražský pedagogický psycholog **František Jiránek**, který zkoumal utváření pojetí času a hodnot u dětí na prvním stupni. Ve svých pracích zdůrazňoval, že **děti nemyslí hůře než dospělí, jen se jich musíme umět zeptat**. To můžeme udělat jedině tehdy, jestliže se zajímáme o zkušenosti dětí a jejich pojetí učiva. Vždy **jde totiž o hledání a nalezení souvislostí mezi novým učivem a aktuálními poznávacími schémata (strukturami) žáků**. Pokud učitel zná obsahy aktuálních poznávacích schémat žáků, může navozovat problémové situace, při jejichž řešení žák může, na základě svých dosavadních zkušeností, v činnostech dospět (samostatně nebo s větší či menší pomocí) k novým poznatkům.

**Cílem vzdělávání je, aby děti/žáci dostaly/i
příležitost opustit naivní prekoncepty a
mohly/i je rekonstruovat tak, aby byly v
lepším souladu s realitou.**

Zkuste uvést příklad, jak došlo k tomu, že jste něco pochopili.

Jak často musíte opouštět staré představy o světě, věcech kolem sebe, ostatních lidech i sobě?

4. HODNOCENÍ PROJEKTU

- Kde jsme nyní? (analýza)
- Kde bychom chtěli být? Kam směřujeme? (stanovení cílů)
- Jak se tam dostaneme? (stanovení strategií, metod a prostředků, které nás k cíli dovedou)
- **Jak zjistíme, že se tam dostaneme?** (zpracování evaluačního systému)
- **Jak poznáme, že jsme se tam dostali?** (vytvoření kritérií pro hodnocení)

5. Rozlišuje, co přírodě prospívá a co jí škodí, chová se k ní ohleduplně chrání ji a nepoškozuje.

	Jméno dítěte	Jméno dítěte	Jméno dítěte	Jméno dítěte	Jméno dítěte	Jméno dítěte	Jméno dítěte	Jméno dítěte	Jméno dítěte
1.4 PROŽÍVÁ VZTAH K PŘÍRODĚ, SOUNÁLEŽITOST S PŘÍRODOU NEŽIVOU I ŽIVOU.									
2.2 ROZLIŠUJE LIDSKÉ AKTIVITY NA TY, KTERÉ MOHOU ZDRAVÍ ČLOVĚKA, PŘÍRODY PODPOROVAT A TY, KTERÉ MOHOU ZDRAVÍ POŠKOZOVAT.									
2.5 ROZLIŠUJE DOBRO A ZLO A DOVEDE OBĚ ETICKÉ KATEGORIE VIDĚT VE VZTAHU KE ZDRAVÍ.									
7.7 PODPORUJE KONKRÉTNÍMI ČINNOSTMI VLASTNÍ ZDRAVÍ I ZDRAVÍ OSTATNÍCH, PŘÍRODY.									
7.8 OCHRAŇUJE PŘÍRODU, CÍTÍ K NÍ ODPOVĚDNOST A ÚMYSLNĚ JI NEPOŠKOZUJE.									
Neublížíže živočichům.									
Rozlišuje „zdravou a nemocnou“ rostlinu, potok, les, krajinu...									
Hospodárně zachází s materiály.									
Je šetrné k věcem, které používá.									
Dovede popsat důsledky a rizika lidských činností pro životní									
Posuzuje známé lidské aktivity z hlediska jejich důsledku pro další									
Chová se šetrně k životnímu prostředí.									
Stará se úspěšně o živočichy.									
Úspěšně pečuje o rostliny, byliny.									
Zapojuje se do třídění odpadu									
Zajímá se o účinek léčivých rostlin.									
Vyjadřuje nejrůznějšími prostředky své dojmy z přírody.									
Vytváří z přírodnin dvou i trojrozměrné estetické výtvary.									

REALIZACE

Téma „Ježek“

